

مقدمه

کتابشناسی گزیده توصیفی فلسفه و کلام اسلامی به منظور معرفی منابع و مآخذ درسی دانشجویان و دانش پژوهان رشته فلسفه و کلام اسلامی و سهولت دستیابی به این کتابها تهیه شده است. این اثر اولین کتابشناسی توصیفی تخصصی در این رشته است که همراه با چکیده‌نویسی ارائه می‌شود و در سه بخش کلام، فلسفه اسلامی و منطق بر اساس حروف الفبای عناوین تنظیم شده است. مبنای گزینش کتابهای توصیف شده علاوه بر مرجعیت و ارزش علمی، مکتبی و تاریخی آنها، در دسترس قرار داشتن اثر برای عموم علاقه‌مندان بوده و طبیعی است که کتابهای خطی و تصحیح نشده و همچنین آثار نادر ملحوظ نشده است. در توصیف کتابها سعی شده است علاوه بر ارائه اطلاعات کلی کتابشناختی، مذهب، مکتب، زمان نویسنده و هدف او از نگارش اثر، رئوس اصلی مطالب آن مشخص و در پایان توصیف موضوع کتاب، محل بازیافت و مقطع تحصیلی مناسب مورد استفاده آن، معین شود. نمایه کتاب با استفاده از طرح علوم دینی اسلام در نظام رده‌بندی کنگره مرحوم دکتر احمد طاهری عراقی و براساس طبقه بندی مکاتب فلسفی و مذاهب کلامی و همچنین موضوعات عام و خاص تهیه شده است. منظور از موضوعات عام در فلسفه اسلامی امهات مباحث فلسفه نظری شامل امور عامه، طبیعیات، الهیات خاص و گاهی منطق است. در کلام اسلامی موضوعات عام مربوط به اصول اعتقادی شامل توحید، نبوت و معاد و امامت می‌شود و فلاسفه و متکلمین عموماً به صورت مبسوط و مختصر به این مباحث پرداخته‌اند؛ اما در برخی از کتب فلسفی و کلامی نویسنده یکی از موضوعات مشخص امور عامه یا طبیعیات و امور خاصه یا اصول اعتقادی را انتخاب کرده و به بررسی آن موضوع پرداخته است. این کتب تحت عنوان مباحث خاص آمده است. بیشتر کتابهای توصیف شده به زبان عربی بوده و کتابهای قدیمی به زبان فارسی در نمایه موضوعی جدا شده‌اند. ناگفته پیداست به علت ویژگیهای منابع این رشته توصیف برخی از آثار دشوار بود؛ زیرا بسیاری از آنها فاقد مقدمه، توضیح مؤلف و حتی فهرست مطالب بوده‌اند. طبیعی است این کتابشناسی به علت این مشکلات و نیز به علت نبود اثری مشابه در این زمینه خالی از عیوب و نواقص نیست و اینجانب از هم اکنون با کمال میل از پیشنهادها و راهنماییهای خوانندگان محترم در رفع اشکالات استقبال می‌کنم. امید است این کار کوچک نقطه شروعی برای انجام کارهای بزرگتر شود. در اینجا بر خود لازم می‌دانم از اساتید گرانقدر، جناب آقای مصطفی ملکیان، جناب آقای کامران فانی و جناب آقای دکتر محسن کدیور، که با راهنماییهای خود مرا در انجام این کار یاری رساندند تشکر کنم. همچنین از سرکار خانم قبله‌ای برای ویرایش کتاب صمیمانه سپاسگزارم.

علائم اختصاری مربوط به محل بازیافت آثار

ت : کتابخانه مرکزی دانشگاه تربیت مدرس

م : کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

ال: کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران

ان: کتابخانه انجمن فلسفه و حکمت ایران

س : کتابخانه سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی (سمت)

پ : کتابخانه مرکزی پژوهشگاه علوم انسانی

شماره‌های مربوط به مقاطع تحصیلی

- 1 و 2: کارشناسی
- 3: کارشناسی ارشد
- 4: دکتری

ملیحه صابری